

Simpel stappenplan in nieuwe Richtlijn Bodembescherming

Evaluatie van de Nederlandse Richtlijn Bodembescherming heeft geresulteerd in een nieuwe uitgave. Voor het bepalen van het bodemrisico bevat de richtlijn een stappenplan met duidelijke stoffenlijsten. Ook is er meer aandacht voor maatwerk.

ING. J.S. GROENVELD

In juli 1997 verscheen het eerste deel van de NRB, de Nederlandse Richtlijn Bodembescherming bedrijfsmatige activiteiten. Later verschenen in 1998 en 2000 extra delen. In 2001 veranderde de opzet van de NRB en werden delen grondig herzien. In 2008 werd het gebruik van de NRB geëvalueerd. De uitkomsten van die evaluatie resulteerden in een nieuwe uitgave van de NRB, de editie van 2012.

Opzet

De nieuwe NRB bestaat uit drie delen. In het eerste deel worden de status, het toepassingsgebied en de vernieuwde opzet van de nieuwe NRB beschreven. Dit deel bevat ook de begrippenlijst. Deel 2 licht het bodemrisico nader toe, de relatie met herstellplicht en bodemonderzoek en de relatie met de wet- en regelgeving. Deel 3 is het deel waar het feitelijk om gaat. Hierin wordt de systematiek uit de doeken gedaan, wordt het stappenplan beschreven, wordt uit-

STATUS

De Nederlandse Richtlijn Bodembescherming is geen wet. De richtlijn is echter wel aangemerkt als een beschrijving van de Best Beschikbare Techniek (BBT). De NRB wordt in verschillende wet- en regelgeving voorgeschreven, waardoor toepassing van het document in veel gevallen wel juridisch bindend is.

IN 'T KORT - WET- EN REGELGEVING

- Bodemrisicochecklist staat centraal in nieuwe Richtlijn Bodembescherming
- Stappenplan leidt tot standaard voorzieningen en maatregelen of tot maatwerk
- Uitgebreide stoffenlijsten, waaronder één met niet-bodembedreigende stoffen
- Meer informatie op www.agentschapnl.nl, www.infomil.nl en www.bodemplus.nl

Bodembescherming onder een slibdepot.

gelegd welke voorzieningen mogelijk zijn (bron- of effectgericht, een vloeistofdichte of vloeistofkerende vloer of verharding, een lekkbak of bedrijfsriolering) en welke maatregelen daarbij horen (bron- of effectgericht, beheermaatregelen, onderhoud, inspectie en controle, visueel toezicht, algemene zorg, faciliteiten en personeel).

Uitgangspunt

Bijlage 1 van deel 3 is het uitgangspunt bij het gebruik van de richtlijn; dit is feitelijk het kloppend hart van de nieuwe NRB. Hier vinden we de Bodemrisicochecklist, de bodemrisicofactoren en toelichtingen op het gebruik van de tabellen. Bijlage 2 van deel 3 beschrijft de maatwerkroute, de route die gekozen mag worden als de gebruiker met de standaard BRCL niet uit de voeten kan. Bijlage 3 van deel 3 beschrijft het plan van aanpak voor een monitoringsysteem. Bijlage 4 van deel 3 geeft een toelichting op het maatwerk.

Het losse katern B02 van de huidige NRB – voor de monitoring van de bodemkwaliteit – is in de nieuwe NRB geïntegreerd. Het losse katern B04 voor atmosferische bovengrondse opslag tanks (de BOBO-richtlijn) is niet herzien. Het 'zakboekje NRB' is komen te vervallen; in plaats hiervan wordt gedacht aan het ontwikkelen van

een applicatie (app) om de NRB op een mobiele tabletcomputer te kunnen gebruiken.

Bodemrisico

De NRB biedt een methode voor het bepalen van het risico op bodemverontreiniging, het zogenaamde bodemrisico. Uitgangspunt is het

Taludafwerking in asfalt.

Onderaafdichting voor reststoffenberging.

streven naar een verwaarloosbaar bodemrisico. Wanneer dit niet mogelijk is – en dat geldt uitsluitend voor bestaande situaties – is in bepaalde gevallen en onder voorwaarden een aanvaardbaar bodemrisico toegestaan.

Het uiteindelijke risico wordt bepaald door een keuze te maken uit de mogelijke combinaties van voorzieningen en maatregelen (CVM). Dit gebeurt met de Bodemrisicochecklist (BRCL). Deze BRCL is feitelijk een opsomming van activiteiten die mogelijk een risico op bodemverontreiniging veroorzaken. Door de activiteit op locatie te transformeren naar een activiteit in de BRCL, kan de gebruiker direct zien welke pakket aan voorzieningen en maatregelen tot een verwaarloosbaar bodemrisico leidt.

Stappenplan en stoffenlijsten

Voor het bepalen van het bodemrisico bevat de NRB een eenvoudig stappenplan. Het volledige stappenplan omvat zeven stappen, maar het is vaak niet nodig het gehele stappenplan te doorlopen. Dit is pas noodzakelijk als men geen keuze kan maken uit de 'standaard' of erkende combinaties van voorzieningen en maatregelen. In dat geval is sprake van maatwerk, dat eveneens moet leiden tot een verwaarloosbaar bodemrisico of in uitzonderlijke, bestaande, situaties tot een aanvaardbaar bodemrisico.

Het stappenplan begint met de inventarisatie van te gebruiken stoffen en bijbehorende activiteiten, zoals aanvoer, opslag, intern transport en verwerking. Staat de te gebruiken stof op de lijst 'niet bodembedreigend', dan is dit tevens het einde van de exercitie en hoeft men de NRB niet verder toe te passen.

Staat de stof echter op een van de vijf andere stoffenlijsten, dan is het zaak het stappenplan verder te doorlopen. Hiervoor moet de gebruiker de BRCL raadplegen. De aanwezige of voorgenoemde voorzieningen en maatregelen moet men namelijk vergelijken met de in de BRCL genoemde mogelijke combinaties van voorzieningen en maatregelen die leiden tot een verwaarloosbaar bodemrisico. Hierbij kan de gebruiker kiezen uit een in de BRCL genoemde CVM – een erkende combinatie – of kiezen voor maatwerk. Keuze voor een in de NRB beschreven CVM heeft als voordeel dat deze wordt erkend door het bevoegd gezag, dat de combinatie 'standaard' is – dus bij velen bekend – en daardoor makkelijk toepasbaar.

De maatwerkroute vergt extra werkzaamheden in de vorm van inventarisaties, het beschrijven van de gewenste opties in een plan van aanpak en overleg met het bevoegd gezag om het alternatief geaccepteerd te krijgen. Deze maatwerkroute vergt extra tijd en geld, waarbij de uit-

VOORLICHTING

AgentschapNL organiseert via de BodemBreedAcademie voorlichtingsbijeenkomsten voor de nieuwe NRB. Deze bijeenkomsten zijn gratis toegankelijk voor vertegenwoordigers van het bevoegd gezag (vergunningverleners en -handhavers) en van het bedrijfsleven. Het Nederlands Informatiecentrum Bodembeschermende Voorzieningen (NIBV) geeft een basiscursus om zich het gebruik en de systematiek van de nieuwe NRB eigen te maken.

komst ongewis is. De maatwerkroute is het werk van specialisten. Bij het bevoegd gezag, die de voorstellen moet beoordelen, moet hiervoor ook specifieke kennis en ervaring aanwezig zijn. Is die kennis binnen de eigen organisatie niet beschikbaar, dan is het mogelijk een beroep te doen op een nog in te stellen expertisenetwerk van deskundigen.

Verbeteringen

De nieuwe NRB is sterk verbeterd vergeleken met de vorige editie, te beginnen met meer en duidelijker definities en begrippen.

De huidige NRB maakt de inhoud van een bodemrisicoanalyse minder duidelijk. In de nieuwe NRB is de uitkomst van de bodemrisicoanalyse in de vorm van een rapportage duidelijk.

De huidige NRB beschouwt 'alle stoffen behalve drinkwater' feitelijk als bodembedreigend. De nieuwe NRB bevat zes uitgebreide stoffenlijsten, waaronder één met niet-bodembedreigende stoffen. Staat de te gebruiken stof op laatstgenoemde lijst, dan hoeft men de NRB niet toe te passen.

Uit de huidige BRCL is het vaak lastig kiezen. De nieuwe BRCL is uitgebreider en duidelijker.

De huidige NRB kent vier bodemrisicocategorieën: A, A*, B en C met een eindemissiescore tussen 1 en 5. De nieuwe NRB kent geen begin- en eindemissiescores en slechts twee categorieën voor bodemrisico: verwaarloosbaar of aanvaardbaar.

De nieuwe NRB biedt een duidelijk beschreven maatwerkroute inclusief stappenplan. De maatwerkroute moet leiden tot een onderbouwing waarom de bodemrisicofactor niet van toepassing is. De bodemrisicofactor is gedefinieerd als het faalmechanisme dat kan optreden bij de desbetreffende categorie.

Joop Groenveld is technisch secretaris bij het Nederlands Informatiecentrum Bodembeschermende Voorzieningen (NIBV) in Harderwijk.